

1 Po spełnieniu jakich warunków można uzyskać rozwód?

W prawie luksemburskim wyróżnia się dwie formy rozwodu, tj. rozwód za porozumieniem stron (*divorce par consentement mutuel*) i rozwód ze względu na trwały rozkład pożycia (*divorce pour rupture irrémédiable des relations conjugales*).

Rozwód za porozumieniem stron

O rozwód za porozumieniem stron mogą wnieść wspólnie małżonkowie, którzy są zgodni, że doszło do rozpadu więzi małżeńskiej, oraz którzy zawarli porozumienie regulujące następstwa orzeczenia rozwodu.

Jeżeli małżonkowie posiadają majątek, który należy podzielić, notariusz sporządza jego spis i wycenę. Następnie małżonkowie swobodnie ustalają prawa każdego z nich do spisanego majątku. W przypadku braku majątku do spisania udział notariusza nie jest wymagany.

Małżonkowie muszą również ustalić miejsce zamieszkania w toku postępowania rozwodowego, sytuację dzieci w toku postępowania i po jego zakończeniu, udział każdego z małżonków w wychowywaniu i utrzymaniu dzieci – przed rozwodem i po rozwodzie – a także wysokość ewentualnego świadczenia alimentacyjnego wypłacanego przez jedno z małżonków na rzecz współmałżonka w toku postępowania i po rozwodzie. Porozumienie to (*convention*) sporządza na piśmie adwokat uprawniony do występowania przed sądami wyżej instancji (*avocat à la Cour*) lub notariusz. Porozumienie musi zatwierdzić sąd, który sprawdza, czy służy ono dobru dzieci i czy nie narusza w sposób nieproporcjonalny interesów jednego z małżonków. Zatwierdzone porozumienie jest integralną częścią wyroku orzekającego rozwód.

Rozwód ze względu na trwały rozkład pożycia

O rozwód ze względu na trwały rozkład pożycia może wnieść jedno z małżonków lub – jeżeli małżonkowie zgadzają się co do konieczności rozwodu, ale nie zgadzają się co do wszystkich jego skutków – oboje małżonkowie razem.

Trwały rozkład pożycia stwierdza się w porozumieniu małżonków co do konieczności rozwodu lub na podstawie podtrzymania przez jednego małżonka jego wniosku po upływie maksymalnie trzymiesięcznego okresu do namysłu (*période de réflexion*), który można jednorazowo przedłużyć.

2 Jakie są podstawy orzeczenia rozwodu?

W prawie luksemburskim wyróżnia się dwie formy rozwodu, tj. rozwód za porozumieniem stron (*divorce par consentement mutuel*) i rozwód ze względu na trwały rozkład pożycia (*divorce pour rupture irrémédiable des relations conjugales*).

3 Jakie są skutki rozwodu w odniesieniu do:

3.1 osobistych relacji pomiędzy małżonkami (np. nazwisko)?

Wyrok orzekający rozwód rozwiązuje związek małżeński. Ustają wszelkie zobowiązania małżonków, tj. obowiązek wierności, wsparcia i pomocy.

Prawo luksemburskie stanowi, że żaden obywatel nie może nosić innego nazwiska lub imienia niż to, które zostało wpisane w akcie urodzenia: osoby, które przyjęły inne nazwisko mają obowiązek powrócić do nazwiska z aktu urodzenia. Zmiana stanu cywilnego, na przykład poprzez małżeństwo, nie pociąga za sobą zmiany nazwiska jednego z małżonków. Noszenie nazwiska małżonka nie jest zatem prawem nabytym. Współmałżonek musi wyrazić zgodę na używanie jego nazwiska.

Sądy luksemburskie miały okazję wypowiedzieć się na temat skutków rozwodu w odniesieniu do używanego nazwiska.

Rozwódka nie może nadal nosić nazwiska rodzowego swojego byłego męża, o ile nie uzyska jego zgody, którą może on w każdym momencie wycofać.

Ponieważ prawo byłego męża do wyrażenia sprzeciwu wobec używania jego nazwiska ma charakter uznaniowy, sąd nie może zezwolić rozwódce na dalsze noszenie nazwiska męża przez czas nieokreślony w przypadku zgłoszenia przez niego sprzeciwu, nawet do celów zawodowych. Jeżeli była małżonka wypracowała dobrą reputację zawodową pod nazwiskiem swojego męża, sąd może jednak przyznać jej czas na powiadomienie klientów o zmianie nazwiska, aby uniknąć sytuacji, w której mogłaby ponieść straty ekonomiczne. – wyrok z dnia 24 maja 2006 r., s. 33, 258.

3.2 podziału majątku małżonków?

Wyrok orzekający rozwód powoduje rozwiązanie majątkowego ustroju małżeńskiego i podział majątku małżonków. W przypadku braku umowy majątkowej małżeńskiej małżonkowie podlegają wspólności ustawowej, tj. wspólności majątkowej ograniczonej do dorobku. W momencie rozwodu wspólność majątkowa ustaje. Podczas podziału majątku rozróżnia się dwa główne etapy:

W pierwszej kolejności każdy z małżonków zachowuje majątek, który nie wchodził w skład wspólności majątkowej, o ile istnieje w naturze, a jeżeli nie istnieje – majątek, który go zastąpił.

W drugiej kolejności dokonuje się podziału majątku wspólnego (zarówno aktywów i pasywów). W imieniu każdego z małżonków sporządza się zestawienie składników wspólnego majątku, które przypadają na każdego z nich.

Jeżeli małżonek został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przewidziane w art. 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401bis, 402, 403, 404, 405 lub 409 kodeksu karnego (przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności, zgwałcenie, umyślne spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, umyślne doprowadzenie do śmierci osoby lub spowodowanie szkody na osobie, zabójstwo, morderstwo, dzieciobójstwo i otrucie) popełnione w trakcie trwania małżeństwa przeciwko współmałżonkowi lub dziecku zamieszkującemu we wspólnym gospodarstwie domowym bądź za usiłowanie popełnienia przestępstwa przewidzianego w art. 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 lub 405 kodeksu karnego przeciwko wspomnianym osobom w trakcie trwania małżeństwa, traci – na wniosek współmałżonka – wszelkie uzyskane od niego korzyści małżeńskie (*avantages matrimoniaux*). Małżonek, który nie popełnił przestępstwa, zachowuje natomiast korzyści uzyskane od współmałżonka, nawet jeżeli miały one zostać przyznane na zasadzie wzajemności, a małżonek, który nie popełnił przestępstwa, nie odwzajemnił korzyści.

Jeżeli w trakcie trwania małżeństwa małżonek zaprzestał prowadzenia działalności zawodowej lub ją ograniczył, może zwrócić się o zaliczenie okresów ubezpieczenia z mocą wsteczną (*achat rétroactif*) w ramach powszechnego systemu ubezpieczeń emerytalnych zgodnie z warunkami i kryteriami, które określono w przepisach prawa cywilnego i w przepisach mających zastosowanie do zabezpieczenia społecznego. W tym celu przed wydaniem przez sąd wyroku orzekającego rozwód małżonek może złożyć wniosek do sądu prowadzącego postępowanie rozwodowe o obliczenie kwoty odniesienia (*montant de référence*) w oparciu o różnicę między odpowiednimi dochodami małżonków w okresie, w którym wnioskujący małżonek zaprzestał prowadzenia działalności zawodowej lub ją ograniczył, o ile małżonek ten nie ukończył 65. roku życia. Zasady obliczania kwoty odniesienia określono w rozporządzeniu Wielkiego Księcia z dnia 11 września 2018 r. w sprawie obliczania kwoty odniesienia oraz zasad płatności i zwrotu kwot określonych w art. 252 kodeksu cywilnego.

W celu zaliczenia okresów ubezpieczenia z mocą wsteczną małżonek, który zaprzestał prowadzenia działalności zawodowej lub ją ograniczył, zgłasza roszczenie wobec współmałżonka do wysokości 50% kwoty odniesienia, która nie może jednak przekraczać dostępnej po rozliczeniu zobowiązań kwoty majątku, na który składa się majątek wspólny małżonków (*biens communs*) lub ich współwłasność (*biens indivis*). Kwotę odpowiadającą tej wierzytelności pokrywa małżonek będący wierzycielem.

3.3 małoletnich dzieci małżonków?

Co do zasady rozwód rodziców nie wpływa na warunki wykonywania władzy rodzicielskiej, którą w dalszym ciągu wykonują wspólnie oboje rodzice. Rodzice w dalszym ciągu podejmują wspólnie wszystkie ważne decyzje dotyczące życia dziecka (w zakresie utrzymania, wychowania, nauki w szkole itd.).

Sąd przyznaje prawo do wyłącznego wykonywania władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców tylko jeżeli wymaga tego dobro dziecka. Wówczas rodzic, któremu przyznano to prawo, samodzielnie podejmuje decyzje dotyczące dziecka. Drugie z rodziców zachowuje jednak prawo do regularnego otrzymywania informacji o warunkach utrzymania i wychowania dziecka. Ma również prawo do spotkań i odwiedzin (*droit de visite et d'hébergement*), chyba że istnieją poważne przyczyny, dla których prawo to należy uchylić. W przypadku separacji rodziców każde z nich zobowiązane jest utrzymywać osobiste stosunki z dzieckiem i szanować jego więzi z drugim z rodziców.

W przypadku rozwodu oboje rodzice zobowiązani są w dalszym ciągu łączyć na utrzymanie i wychowanie dziecka, chyba że sąd postanowi inaczej. Taki wkład w utrzymanie dziecka przybiera formę obowiązku alimentacyjnego, który nie ustaje automatycznie z chwilą osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Pełnoletniemu dziecku świadczenia alimentacyjne można wypłacać bezpośrednio, a ich wysokość może zostać zmieniona w zależności od potrzeb dziecka oraz w przypadku zmiany sytuacji finansowej każdego z rodziców.

Jeżeli chodzi o miejsce pobytu dziecka, mogą wystąpić dwie sytuacje (z wyjątkiem sytuacji szczególnej, kiedy sąd powierza pieczę nad dzieckiem osobie trzeciej):

sąd może postanowić, że dziecko będzie zamieszkiwało z jednym z rodziców. Wówczas drugie z rodziców może korzystać z prawa do spotkań i odwiedzin, chyba że zaistnieją poważne przyczyny, dla których prawo to należy uchylić;

sąd może również postanowić, że dziecko będzie zamieszkiwało naprzemiennie z każdym z rodziców, o ile uzna, że rozwiązanie to służy dobru dziecka. Piecza naprzemienna nie oznacza automatycznie, że dziecko zamieszkuje z każdym z rodziców przez taki sam czas.

Jeżeli małżonkowie dokonają ustaleń dotyczących miejsca zamieszkania i pobytu dziecka, prawa do spotkań i odwiedzin oraz łóżenia na utrzymanie i wychowanie dziecka, zawierając porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej, mogą przedstawić to porozumienie sądowi w toku postępowania rozwodowego. Sąd może uwzględnić to porozumienie w wyroku, jeżeli uzna, że w wystarczającym stopniu służy ono dobru dziecka i że rodzice wyrazili swoją zgodę dobrowolnie.

Rozwód rodziców pozostaje bez uszczerbku dla korzyści, które dzieci uzyskalyby w przypadku braku rozwodu. Pod tym względem ich sytuacja jest dokładnie taka sama jak w przypadku dzieci nierozwiedzionych rodziców.

3.4 obowiązku alimentacyjnego względem współmałżonka?

Sąd może nałożyć na jednego z małżonków obowiązek alimentacyjny względem współmałżonka. Wysokość alimentów ustala się w zależności od potrzeb małżonka, któremu przyznaje się świadczenie alimentacyjne, oraz w granicach zdolności alimentacyjnej współmałżonka. Jeżeli małżonkowie wyrażą na to zgodę, sąd może zasądzić alimenty w formie ryczałtu oraz ustalić jego wysokość i zasady płatności.

Określając potrzeby i zdolność alimentacyjną małżonków, sąd uwzględnia następujące elementy:

1. wiek małżonków i stan ich zdrowia;
2. czas trwania małżeństwa;
3. czas, który poświęcono lub który należy poświęcić na wychowanie dzieci;
4. kwalifikacje zawodowe i sytuację zawodową małżonków z perspektywy rynku pracy;
5. możliwości małżonków w zakresie uzyskania nowego zatrudnienia;
6. istniejące oraz potencjalne prawa małżonków;
7. sytuację finansową małżonków po rozwiązaniu majątkowego ustroju małżeńskiego, zarówno pod względem majątku osobistego, jak i dochodów.

Świadczenia alimentacyjne przysługują maksymalnie przez okres równy czasowi trwania małżeństwa, chyba że zaistniały wyjątkowe okoliczności, które uzasadniają wyznaczenie innego okresu ich wypłaty.

Wysokość świadczeń alimentacyjnych może zostać zmieniona (chyba że zostaną wypłacone w formie ryczałtu), a obowiązek alimentacyjny może zostać uchylony.

Jeżeli małżonek został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przewidziane w art. 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401bis, 402, 403, 404, 405 lub 409 kodeksu karnego (przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności, zgwałcenie, umyślne spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, umyślne doprowadzenie do śmierci osoby lub spowodowanie szkody na osobie, zabójstwo, morderstwo, dzieciobójstwo i otrucie) popełnione w trakcie trwania małżeństwa przeciwko współmałżonkowi lub dziecku zamieszkującemu we wspólnym gospodarstwie domowym bądź za usiłowanie popełnienia przestępstwa przewidzianego w art. 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 lub 405 kodeksu karnego przeciwko wspomnianym osobom w trakcie trwania małżeństwa, traci – na wniosek współmałżonka – wszelkie prawo do świadczeń alimentacyjnych.

4 Co w praktyce oznacza termin prawny „separacja sądowa”?

Separacja rozluźnia więzi małżeńskie, lecz ich nie zrywa. Obowiązek wspólnego zamieszkiwania zostaje zniesiony, lecz obowiązek wierności małżeńskiej i wspierania współmałżonka trwają nadal.

5 Jakie są warunki orzeczenia separacji sądowej?

Powody separacji są takie same jak w przypadku rozwodu ze względu na trwałe rozkład pożycia.

6 Jakie są skutki prawne separacji sądowej?

Separacja zawsze skutkuje rozdzieleniem majątkową. Każde z małżonków może wnieść pozew o rozwód, jeżeli separacja trwa co najmniej trzy lata. Sąd orzeka rozwód, jeżeli współmałżonek nie zgadza się na bezzwłoczne zakończenie separacji.

7 Co w praktyce oznacza termin „unieważnienie małżeństwa”?

Unieważnienie małżeństwa oznacza stwierdzenie nieważności związku małżeńskiego orzeczeniem sądu. Innymi słowy unieważnione małżeństwo nigdy nie istniało.

8 Jakie są warunki orzeczenia unieważnienia małżeństwa?

Istnieje wiele powodów unieważnienia małżeństwa:

- małżeństwo zostało zawarte bez dobrowolnej zgody małżonków: wskutek zastosowania przemocy lub błędu, co do podstawowych przymiotów osoby;
- małżeństwo zostało zawarte bez zgody rodziców (lub zezwolenia sędziego), jeżeli jedno z małżonków jest małoletnie w chwili zawarcia małżeństwa;
- bigamia: jeżeli małżonek pozostaje w związku z małżeńskim jednocześnie z kilkoma osobami;
- małżonkowie są ze sobą w pewnym stopniu spokrewnieni;
- małżeństwo nosi znamiona małżeństwa dla pozorów zawartego w celu uzyskania korzyści związanych z prawem pobytu;

nie dochowano wymogów formalnych koniecznych do zawarcia małżeństwa: małżeństwo zostało zawarte potajemnie lub przed niewłaściwym urzędnikiem publicznym.

9 Jakie są skutki prawne unieważnienia małżeństwa?

Małżeństwo uznane za nieważne wywołuje skutki (teoria domniemanego małżeństwa):

dla obojgu małżonków, jeżeli zawarli małżeństwo w dobrej wierze;

dla małżonka działającego w dobrej wierze;

dla dziecka pochodzącego z małżeństwa, nawet jeżeli oboje małżonkowie działają w złej wierze.

Małżeństwo uznane za nieważne nie wywołuje nigdy skutków prawnych względem małżonka działającego w złej wierze.

10 Czy istnieją jakieś alternatywne sposoby, poza drogą sądową, rozwiązywania problemów związanych z rozwodem?

W Wielkim Księstwie Luksemburga małżeństwo może zostać rozwiązane wyłącznie orzeczeniem sądu, nigdy za pomocą pozasądowych alternatywnych metod rozwiązywania sporów lub mediacji. Istnieje natomiast możliwość skorzystania z mediacji rodzinnej w kwestiach związanych ze zniesieniem wspólności majątkowej, z podziałem majątku po ustaniu wspólności majątkowej, ze zniesieniem współwłasności, z obowiązkami alimentacyjnymi i udziałem w wydatkach gospodarstwa domowego, obowiązkiem utrzymywania dzieci, a także wykonywaniem władzy rodzicielskiej.

11 Gdzie należy złożyć pozew/wniosek o rozwód/separację sądową/unieważnienie małżeństwa? Jakich formalności należy dopełnić i jakie dokumenty należy załączyć do pozwu/wniosku?

Do jakiego sądu wnieść pozew?

Pozew o rozwód lub **separację** należy wnieść do sądu okręgowego (*tribunal d'arrondissement*) właściwego dla wspólnego miejsca zamieszkania małżonków lub – w przypadku braku takiego miejsca – dla miejsca zamieszkania pozwanego bądź – w przypadku rozwodu za porozumieniem stron – dla miejsca zamieszkania jednej ze stron, pod warunkiem przestrzegania zasad przewidzianych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1347/2000.

Pozew o unieważnienie małżeństwa należy wnieść do sądu okręgowego właściwego dla miejsca zamieszkania rodziny lub, jeżeli rodzice zamieszkują osobno, do sądu okręgowego właściwego dla miejsca zamieszkania rodzica, z którym – w przypadku wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej – zamieszkują małoletnie dzieci, lub – w przypadku wykonywania władzy rodzicielskiej przez jednego z rodziców – dla miejsca zamieszkania tego rodzica, a w pozostałych przypadkach do sądu okręgowego właściwego dla miejsca zamieszkania drugiego z rodziców (który nie wniósł pozwu). W przypadku pozwu wspólnego sądem właściwym jest sąd okręgowy wybrany przez strony, czyli sąd właściwy dla miejsca zamieszkania jednego lub drugiego z małżonków. Zasady te mają zastosowanie pod warunkiem przestrzegania przepisów rozporządzenia (WE) nr 2201/2003, o którym mowa powyżej.

Postępowanie w takich sprawach prowadzi sędzia orzekający w sprawach rodzinnych (*juge aux affaires familiales*).

Formalności, których należy dopełnić, i dokumenty, które należy załączyć

W przypadku **rozwodu za porozumieniem stron** wyróżnia się kilka etapów postępowania: jeżeli istnieje majątek do podziału, małżonkowie, za pośrednictwem notariusza, sporządzają spis i wycenę wszystkich ruchomości i nieruchomości. Małżonkowie swobodnie ustalają prawa każdego z nich do spisanego majątku. Ponadto małżonkowie muszą zawrzeć porozumienie, co do niektórych kwestii, a mianowicie: miejsca zamieszkania małżonków w toku postępowania, pieczy nad dziećmi i zarządu ich majątkiem, prawa do odwiedzin, lożenia na utrzymanie i wychowywanie dzieci, a także ewentualnego świadczenia alimentacyjnego wypłacanego przez jednego z małżonków na rzecz współmałżonka. Porozumienie to sporządza adwokat uprawniony do występowania przed sądami wyższej instancji lub notariusz.

Następnie oboje małżonkowie wnoszą wspólny pozew do sądu, składając go w sekretariacie. Wniesienie tego pozwu nie jest objęte przymusem adwokackim.

W pozwie należy wskazać:

1. datę sporządzenia pozwu;
2. nazwiska, imiona, wykonywane zawody i miejsce/miejsca zamieszkania małżonków;
3. daty i miejsca urodzenia małżonków;
4. w stosownych przypadkach – dane osobowe wspólnych dzieci;
5. przedmiot żądania pozwu;
6. podsumowanie stanu faktycznego i uzasadnienie.

Poza porozumieniem, o którym mowa powyżej, do pozwu należy załączyć:

1. skrócony odpis aktu małżeństwa;
2. skrócone odpisy aktów urodzenia małżonków;
3. skrócone odpisy aktów urodzenia wspólnych dzieci;
4. dokumenty potwierdzające obywatelstwo małżonków;
5. w stosownych przypadkach – umowę w sprawie wyboru prawa właściwego dla rozwodu małżonków zgodnie z art. 5 rozporządzenia Rady (UE) nr 1259/2010 z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodu i separacji prawnej, sporządzoną w formie określonej w tym rozporządzeniu. Małżonkowie mogą wskazać prawo właściwe dla rozwodu na mocy art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1259/2010 zgodnie z formą przewidzianą w tym rozporządzeniu również w porozumieniu w sprawie rozwodu za porozumieniem stron;
6. wszelkie inne dokumenty, na które małżonkowie zamierzają się powołać.

Jeżeli załączone do pozwu akty i dokumenty, na które małżonkowie zamierzają się powołać, zostały sporządzone przez organ publiczny innego państwa, w stosownych przypadkach należy je zalegalizować.

W przypadku **rozwodu ze względu na trwałą rozkład pożycia** lub **separacji** konieczne jest skorzystanie z usług adwokata uprawnionego do występowania przed sądami wyższej instancji. Aby wnieść pozew do sądu okręgowego, należy go złożyć w sekretariacie tego sądu.

W pozwie należy wskazać:

1. datę sporządzenia pozwu;
2. nazwiska, imiona, wykonywane zawody i miejsce/miejsca zamieszkania małżonków;
3. daty i miejsca urodzenia małżonków;
4. w stosownych przypadkach – dane osobowe wspólnych dzieci;
5. przedmiot żądania pozwu;
6. podsumowanie stanu faktycznego i uzasadnienie.

Pozew może również zawierać wnioski o zastosowanie środków tymczasowych dotyczących osoby, alimentów i majątku zarówno małżonków, jak i ich dzieci.

Do pozwu należy załączyć:

1. skrócony odpis aktu małżeństwa;

2. skrócone odpisy aktów urodzenia małżonków lub skrócony odpis aktu urodzenia powoda;
3. skrócone odpisy aktów urodzenia wspólnych dzieci;
4. dokumenty potwierdzające obywatelstwo małżonków lub powoda;
5. w stosownych przypadkach – umowę w sprawie wyboru prawa właściwego dla rozvodu małżonków zgodnie z art. 5 rozporządzenia Rady (UE) nr 1259/2010 z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozvodu i separacji prawnej, sporządzoną w formie określonej w tym rozporządzeniu;
6. w stosownych przypadkach – projekt porozumienia w zakresie skutków rozvodu, co do których małżonkowie się zgadzają;
7. w stosownych przypadkach – odpis wyroku skazującego małżonka za jedno z przestępstw, o których mowa w pkt 3.2 i 3.4 powyżej;
8. wszelkie inne dokumenty, na które małżonek zamierza / małżonkowie zamierzają się powołać.

Jeżeli załączone do pozwu akty i dokumenty, na które małżonkowie zamierzają się powołać, zostały sporządzone przez organ publiczny innego państwa, w stosownych przypadkach należy je zalegalizować.

Aby wnieść pozew o **unieważnienie małżeństwa**, należy go złożyć w sekretariacie sądu. Wniesienie tego pozwu nie jest objęte przymusem adwokackim.

W pozwie należy wskazać:

1. datę sporządzenia pozwu;
2. nazwiska, imiona i miejsca zamieszkania stron;
3. daty i miejsca urodzenia stron;
4. przedmiot żądania pozwu;
5. podsumowanie stanu faktycznego i uzasadnienie.

Jeżeli załączone do pozwu akty i dokumenty, na które małżonkowie zamierzają się powołać, zostały sporządzone przez organ publiczny innego państwa, w stosownych przypadkach należy je zalegalizować.

12 Czy mogę uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Osoby, których przychody zostaną uznane za niewystarczające zgodnie z prawem luksemburskim, mogą skorzystać z pomocy prawnej. W tym celu osoba zainteresowana musi wypełnić kwestionariusz dostępny w Izbie Adwokackiej w Luksemburgu, kierując go do właściwego miejscowo dziekana Izby Adwokackiej (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*), który podejmuje decyzję.

Pomoc sądowa obejmuje wszelkie koszty sądowe i procesowe lub koszty aktów prawnych, na które została przyznana. Pomoc sądowa obejmuje w szczególności: opłaty skarbowe i rejestracyjne, opłatę kancelaryjną, wynagrodzenie adwokatów, koszty pracownika sądowego, koszty i honoraria notariuszy, koszty i honoraria personelu technicznego, należności świadków, wynagrodzenie tłumaczy pisemnych i ustnych, koszty zaświadczeń o prawie ojczystym (*certificats de coutume*), koszty podróży, opłaty i koszty dotyczące formalności rejestracyjnych, hipotek i zastawów, jak również, w razie konieczności, koszty ogłoszeń w prasie.

13 Czy istnieje możliwość wniesienia odwołania od orzeczenia rozvodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa?

W Wielkim Księstwie istnieje możliwość wniesienia apelacji od takiego orzeczenia. Termin złożenia apelacji wynosi zazwyczaj 40 dni, lecz może zostać wydłużony, jeżeli osoba składająca apelację mieszka za granicą. Organem apelacyjnym jest Sąd Najwyższy (*Cour supérieure de justice*).

14 Co powinienem zrobić, aby państwo członkowskie uznało orzeczenie rozvodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydane przez sąd innego państwa członkowskiego?

Na mocy rozporządzenia (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000, w Wielkim Księstwie Luksemburga stosuje się zasadę uznawania z mocy prawa wyroków orzekających rozwód / separację / unieważnienie małżeństwa wydanych przez sądy innych państw Unii Europejskiej. Oznacza to, że uznanie orzeczenia nie wymaga zastosowania żadnej procedury sądowej.

Również uaktualnienie aktów stanu cywilnego w Wielkim Księstwie na podstawie prawomocnych orzeczeń wydanych przez sądy innych państw Unii Europejskiej nie wymaga żadnego wcześniejszego postępowania. Wyrok sądu orzekający rozwód musi zostać odnotowany na marginesie aktu małżeństwa oraz aktów urodzenia małżonków. Jeżeli małżeństwo zawarto za granicą, wyrok sądu musi zostać wpisany do rejestru stanu cywilnego gminy, w której dokonano wpisu aktu małżeństwa, a w przeciwnym razie do rejestrów miasta Luksemburga, oraz odnotowany na marginesie aktów urodzenia każdego z małżonków.

15 Do którego sądu należy się zwrócić, aby sprzeciwić się uznaniu orzeczenia rozvodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego? Jaka procedura ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Każda z zainteresowanych stron ma prawo złożyć wniosek do prezesa sądu okręgowego o wydanie orzeczenia o nieuznaniu wyroku w sprawie rozvodu / separacji / unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego kraju Unii Europejskiej.

Prezes sądu okręgowego wydaje orzeczenie niezwłocznie, przy czym osoba, przeciwko której wniosek o nieuznanie jest skierowany, nie może przedstawić uwag na tym etapie postępowania. Wniosek może zostać odrzucony wyłącznie z następujących przyczyn:

wyraźnej sprzeczności z porządkiem publicznym;

nieprzestrzegania prawa do obrony;

niezgodności z orzeczeniem wydanym w powiązanim postępowaniu.

Każda ze stron może zaskarżyć decyzję prezesa sądu okręgowego do sądu apelacyjnego. Odwołanie rozpatruje się zgodnie z zasadami postępowania kontradyktoryjnego. Orzeczenie sądu apelacyjnego może być przedmiotem skargi kasacyjnej wniesionej do Sądu Kasacyjnego (*Cour de cassation*).

16 Jakie przepisy prawa odnoszące się do rozvodu stosuje sąd w postępowaniu rozwodowym pomiędzy małżonkami, którzy nie mieszkają w danym państwie członkowskim, lub którzy są obywatelami różnych państw?

Wielkie Księstwo Luksemburga stosuje rozporządzenie Rady (WE) nr 1259/2010 z dnia 20 grudnia 2010 r. w sprawie wprowadzenia w życie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozvodu i separacji prawnej, które od 21 czerwca 2012 r. ma zastosowanie między Belgią, Bułgarią, Niemcami, Estonią (od 11 lutego 2018 r.), Grecją (od 29 lipca 2015 r.), Hiszpanią, Francją, Włochami, Łotwą, Litwą (od 22 maja 2014 r.), Luksemburgiem, Węgrami, Maltą, Austrią, Portugalią, Rumunią i Słowenią oraz zgodnie z którym małżonkowie mogą umówić się co do wyboru prawa właściwego w przypadku rozvodu i separacji, pod warunkiem że jest to prawo:

państwa, w którym małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w chwili zawierania umowy lub

państwa, w którym małżonkowie mieli ostatnie miejsce zwykłego pobytu, o ile w chwili zawierania umowy jedno z nich nadal tam zamieszkuje lub

państwa, którego obywatelem w chwili zawierania umowy jest jedno z małżonków lub

państwa sądu orzekającego.

Rozporządzenie to stanowi również, że w przypadku niedokonania wyboru zgodnie z powyższym akapitem rozwód i separacja podlegają prawu państwa: w którym małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w chwili wytoczenia powództwa, a w przypadku jego braku,

w którym małżonkowie mieli ostatnie miejsce zwykłego pobytu, o ile okres zwykłego pobytu nie zakończył się wcześniej niż na rok przed wytoczeniem powództwa, a w chwili wytoczenia powództwa jedno z małżonków nadal zamieszkuje w tym państwie, a w przypadku jego braku, którego obywatelami są oboje małżonkowie w chwili wytoczenia powództwa, a w przypadku jego braku, sądu orzekającego.

Jeżeli rozporządzenie (WE) nr 1259/2010 nie ma zastosowania, zgodnie z prawem luksemburskim rozwód i separacja podlegają przepisom: prawa ojczystego małżonków, jeżeli są oni obywatelami tego samego państwa; prawa obowiązującego w miejscu faktycznego wspólnego zamieszkania, jeżeli są oni obywatelami różnych państw; prawa siedziby sądu, jeżeli małżonkowie będący obywatelami różnych państw nie posiadają miejsca faktycznego wspólnego zamieszkania.

Powiązane strony

Broszura [Rozwód w Wielkim Księstwie Luksemburga \(Le divorce au Grand-Duché de Luxembourg\)](#);

[LEGILUX](#);

[Portal Ministerstwa Sprawiedliwości Luksemburga](#).

Ostatnia aktualizacja: 28/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.